

Lapsella on oikeus suojeluun ja perheillä tukeen ajoissa

Lastensuojelun tehtävänä on varmistaa lapsen oikeus hyvään ja turvalliseen lapsuuteen sekä erityiseen suojeluun silloin, kun muut keinot eivät riitä. Lasten ja perheiden varhaista tukea ja palvelujen oikea-aikaista saantia on tavoiteltu erilaisin poliittisin ja rakenteellisin ratkaisuin, kuten vuonna 2015 voimaan tulleella sosiaalihuoltolain uudistuksella.

Yhteiskuntamme on uskallettava investoida vahvemmin siihen, että lapset ja perheet tulevat autetuiksi mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ilman viivytystä. Meidän tulee vahvistaa sitä, että lasten suojelu on kaikkien sektoreiden yhteinen tehtävä.

Samalla on huolehdittava laadukkaan lastensuojelun avohuollon edellytyksistä. Lastensuojelun erityistä tukea tulee pystyä tarjoamaan riittävästi lapselle ja hänen koko perheelleen. Lastensuojelun avohuoltoon tulisi panostaa samaan aikaan, kun vahvistetaan varhaista tukea.

Suosituksukset

1. Perheille on tarjottava oikeanlaista tukea oikeaan aikaan.
2. Lasten suojelua tehdään yhdessä.
3. Lastensuojelulla tulee olla riittävät resurssit ja toimivat rakenteet.
4. Avohuollon tukitoimiin tulee panostaa.
5. Lapsen omaa osallisuutta tulee vahvistaa.

MITÄ LASTENSUOJELUN AVOHUOLTO ON?

Lastensuojelun avohuollon tukitoimet ovat lastensuojelupalveluista ensisijaisia. Niiden tulee vastata lapsen ja perheen tarpeisiin, toimia koordinoitusti sekä turvata lapsen edun toteutuminen. Avohuollon tukitoimilla pyritään tukemaan lapsia ja perheitä heidän omissa elinympäristöissään sekä ehkäisemään kodin ulkopuolisten sijoitusten tarvetta.

Tukitoimet perustuvat asiakassuunnitelmaan ja ne sisältävät esimerkiksi intensiivistä perhetyötä ja koko perheen kuntoutusta vanhemmuuden tukemiseksi. Vuonna 2021 lastensuojelun avohuollon asiakkaina oli 38 343 lasta ja nuorta¹.

LASTEN SUOJELU ON YHTEINEN TEHTÄVÄ

Ehkäisevää lasten suojelua toteutetaan jokaisessa palvelussa, jossa lapsi tai hänen perheensä asioi. Peruspalveluiden lisäksi lapsella ja hänen perheellään on oikeus saada viipymättä lapsen terveyden tai kehityksen kannalta välttämättömät sosiaalipalvelut. Palveluja on järjestettävä tarvittavassa laajuudessa niinä vuorokauden aikoina, joina niitä tarvitaan.

Sosiaalihuollon asiakkuuden alkaessa lasta ja perhettä voidaan tukea esimerkiksi sosiaaliohjauksella ja neuvonnalla, taloudellisella tuella, kotipalvelulla, perhetyöllä sekä tukihenkilön tai tukiperheen järjestämisellä.²

Suositus 1.

Perheille on tarjottava oikeanlais- ta tukea oikeaan aikaan.

Suomessa on vielä valitettavan usein tilanne, että perheet saavat apua ongelmiinsa pitkällä viiveellä ja tuen saatavuus vaihtelee riippuen siitä, missä perhe asuu. Varhaisen ja oikea-aikaisen avun saannissa on suuria alueellisia eroja³, eikä painopisteen siirtäminen varhaisen tuen suuntaan ole onnistunut, kun korjaavien palveluiden tarve on pysynyt samaan aikaan hyvin korkealla⁴.

Lasten suojelun palveluissa merkittävin viime vuosien uudistus tapahtui vuonna 2015, kun sosiaalihuoltolaki uudistettiin. Uudistuksen keskeinen tavoite oli vahvistaa tuen saatavuus mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Sosiaalihuoltolain toimeenpanon ja vaikutusten seuranta on ollut puutteellista. Lastensuojelun tilastojen valossa avohuollon asiakkuudet ovat laskeneet, mutta sosiaalihuoltolain mukaisesta perhesosiaalityöstä ei ole saatavilla kansallista tietoa. Raja lastensuojelun ja sosiaalihuoltolain mukaisen perhesosiaalityön välillä on näyttänyt epäselvältä ja sitä on venytetty työntekijä- ja perhekohtaisesti⁵. Sosiaalihuoltolain kokonaisuudistuksen tavoitteeseen, jonka mukaan asiakas saisi tarvitsemansa palvelun varhaisemmin, on vielä matkaa⁶.

Lasten ja perheiden oikeutta saada tukea oikea-aikaisesti ja varhain tulee vahvistaa. Sosiaalihuoltolain mukaiseen perhesosiaalityöhön tulee turvata riittävät resurssit. Lastensuojelun sosiaalityöhön astui voimaan asiakasmitoitus vuoden 2022 alusta. Sen vaikutuksia on tärkeää seurata suhteessa sosiaalihuoltolain mukaisiin palveluihin ja niiden asiakasmääriin.

Yhä useampi nuorisoiäkäinen on lastensuojelun asiakas. Nuorten palveluiden kehittäminen on kuitenkin jäänyt vähemmälle huomiolle⁷. Nuorille tulee kehittää laajemmin ehkäiseviä palveluja – kuten päihde- ja mielenterveyspalveluja sekä sosiaaliohjausta – ja vahvistaa sosiaalitoimen yhteistyötä nuorisotyön kanssa.

Lasten ja perheiden näkökulmasta on tärkeää, että heidän tarvitsemansa palvelut muodostavat eheän ja toimivan kokonaisuuden. Tämä edellyttää, että perus- ja erityispalvelut toimivat kiinteässä yhteistyössä keskenään ja tuki tuodaan lähelle perhettä. Tähän tarjoaa ratkaisun perhekeskus, joka kokoaa lasten, nuorten ja perheiden palvelut sekä tuen yhteen monialaiseksi ja hallinnonalat ylittäväksi palvelukokonaisuudeksi.⁸

Lasten ja perheiden tuen oikea-aikaisuutta ja tarpeisiin vastaavuutta tulisi seurata systemaattisesti niin kansallisella kuin paikallisella tasolla. Lasten ja perheiden palveluiden vaikuttavuuden seuranta tulisi kehittää, jotta voidaan arvioida,

mitä vaikutuksia tietyllä palvelulla on ollut. Tuen tarpeen kasvaessa myös taloudelliset kustannukset kasvavat⁹. Oikeaan aikaan tarjottu ehkäisevä tuki on aina kannattavampaa niin taloudellisesti kuin inhimillisestikin.

TÄRKEÄÄ!

Oikeanlaisen tuen saamiseksi palvelutarpeen arvioinnit tulee tehdä viivytyksettä. Kolmen kuukauden lakisääteinen määräaika koskee kuitenkin vain erityistä tukea tarvitsevia lapsia¹⁰.

Lapsiperheiden kodinhoitoapua saaneiden määrä on kasvanut vuodesta 2015 vuoteen 2021 vain 0,6 % (1,7 -> 2,4 % lapsiperheistä)¹¹.

Suositus 2.

Lasten suojelua tehdään yhdessä.

Lasten suojeleminen on kaikkien yhteinen tehtävä. Jokaisen lapsen elämään kuuluu paljon erilaisia aikuisia, ja kaikkien lasten palveluissa työskentelevien ja lasta kohtaavien aikuisten tulee pyrkiä tunnistamaan, tarvitseeko lapsi mahdollisesti erityistä suojelua. Huolimatta siitä, että lastensuojelulaki ja sosiaalihuoltolaki velvoittavat lastensuojeluilmoituksen ja sosiaalihuoltolain mukaisen ilmoituksen tekemisen vain tietyille tahoille, voi ilmoituksen tehdä jokainen, jolla herää huoli lapsesta.¹²

Tukea on ohjattava lapsen omaan arkeen: esimerkiksi neuvolalla, varhaiskasvatuksella, koululla ja harrastustoiminnalla tulee olla tietoa ja ymmärrystä lastensuojelusta ja lapsiperheiden palveluista.

Myös lasten kaltoinkohtelun tunnistamisen tulee kuulua jokaisen ammattilaisen perusosaamiseen, jota pitää entisestään vahvistaa. Lapsi- ja perhepalveluissa tulee järjestelmällisesti ottaa puheeksi lapsen turvallisen kasvun ja kasvuympäristön edellytykset sekä selvittää yhdessä perheen kanssa väkivallan riskitekijöitä¹³.

Kun on kyse lapsen hyvinvoinnista, tiivis yhteistyö eri osapuolten välillä on ensisijainen tärkeää, jotta lasta ja perhettä osataan auttaa oikealla tavalla. Lasta koskevan tiedon ei tule olla palasina eri toimijoilla, vaan se on koottava yhteen. Tiedonvaihdon viranomaisten välillä tulee olla toimivaa ja tehokasta. Kun lapsi on lastensuojelun asiakas, hänen asioistaan vastaavan sosiaalityöntekijän tulee saada kaikki oleellinen tieto. Kuntaliiton kyselyn mukaan yhteistyössä ja tiedonkulussa lastensuojelun ja viranomaisten välillä on ongelmia.¹⁴ Oleellisen tiedon saaminen varmistetaan tarjoamalla riittävää koulutusta oikeudellisista velvoitteista ja toimivista yhteistyön

käytännöistä eri sektoreiden välillä.

Lastensuojelun asiakasperheen tilanteeseen vaikuttaa usein myös, miten muut yhteiskunnan hyvinvointipalvelut toimivat, sillä perhe tarvitsee usein tukea myös aikuisille suunnatuista palveluista tai muista lapsi- ja perhepalveluista. Lapset ja heidän hyvinvointinsa tulee huomioida myös aikuisille suunnatuissa palveluissa. Erityisen olennaista lasten huomioiminen on vanhemman mielenterveys-, päihde- ja työllisyyspalveluissa.

TÄRKEÄÄ!

Lastensuojelun työntekijöistä 85 %:n mielestä lasten huomioiminen on riittämätöntä päihdepalveluissa ja 90 % koki lasten huomioimisen olevan riittämätöntä mielenterveyspalveluissa.¹⁵

Suositus 3.

Lastensuojelulla tulee olla riittävät resurssit ja toimivat rakenteet.

Lastensuojelun asiakasmäärien kasvu saadaan taistuttamaan panostamalla sekä ehkäiseviin että korjaaviin palveluihin. Riittäviä resursseja tarvitaan eri tasoille: kansalliseen ohjaukseen, valvontaan, lastensuojelua koskevan tietopohjan vahvistamiseen sekä lastensuojelun konkreettiseen toteuttamiseen. Laadukas lastensuojelutyö edellyttää hyvin toimivia rakenteita, laadukasta johtamista, osaavia ammattilaisia, aikaa sekä riittäviä taloudellisia ja inhimillisiä resursseja.

Lastensuojelussa on kyse vaativasta ja kuormittavasta ihmissuhde- ja muutostyöstä, jossa tehdään vastuullisia lasta ja perhettä koskevia ratkaisuja. Se perustuu keskeisesti asiakkaina olevien lasten, nuorten ja perheiden sekä työntekijöiden väliseen vuorovaikutukseen. Lastensuojelulakiin saatiin vuoden 2022 alusta pitkään toivottu asiakasmitoitus lastensuojelun sosiaalityöntekijälle. Yhdellä lapsen asioista vastaavalla sosiaalityöntekijällä saa olla vastuullaan enintään 35 lasta ja vuodesta 2024 alkaen enintään 30 lasta¹⁶. Lastensuojelun laatusuosituksissa ja useissa selvityksissä enimmäisasiakasmääräksi on suositeltu 25 asiakaslasta sosiaalityöntekijää kohden. Tätä tulee edelleen tavoitella.¹⁷ Lakimuutoksen myötä tärkeää on myös asiakasmitoituksen toteutumisen seuranta kansallisesti¹⁸.

Lastensuojelun Keskusliiton ja Talentian kyselyyn vastanneista lastensuojelun työntekijöistä 70 % oli miettinyt alan vaihtoa työn liiallisen kuormittavuuden vuoksi. Noin 80 % koki työpaineita ja riittämättömyyden tunnetta työssään.

Työpaineiden taustalla olivat paitsi liian suuret asiakasmäärät myös työn huono organisointi, johtamisen pulmat ja työnjakoon liittyvät epäselvyydet.¹⁹ Lastensuojelun lähijohtamisella on suuri merkitys. Asiakastyön ohjaamisen lisäksi lähijohtamisessa tulee panostaa laadukkaaseen johtamisosaamiseen.²⁰

Työntekijöiden voimakas vaihtuvuus kuormittaa niin lastensuojelun työntekijöitä kuin asiakkaina olevia lapsia ja heidän perheitään. Lastensuojelun työhön ei haluta sitoutua pitkäksi aikaa²¹. Keskeistä on panostaa enemmän työoloihin, työhyvinvointiin ja työsuojeluun. Lastensuojelun ammattilaisten osaamisen kehittämiseen tulisi panostaa, mistä hyvä uusi avaus on mm. urapolkumalli.²²

TÄRKEÄÄ!

Työntekijöiden vaihtuvuus on iso ongelma. 70 % lastensuojelun työntekijöistä on harkinnut työpaikan tai alan vaihtoa.²³

79 % ammattilaisista kaipaa enemmän aikaa lapsen tapaamiseen.²⁴

Suositus 4.

Avohuollon tukitoimiin tulee panostaa.

Lastensuojelun avohuollon palveluiden kohdentumisessa on havaittu puutteita. Ammattilaisten mukaan esimerkiksi tukiperheitä, tukihenkilöitä ja perhetyötä on liian vähän saatavilla.²⁵ Olisi tärkeää myös varmistaa, että lasten ja perheiden palveluiden saatavuus toteutuu yhdenvertaisesti, vaikka alueet järjestävät niitä eri tavoin.

Lastensuojelun avohuollon ensisijaisuudesta tulee huolehtia. Lastensuojelussa tulee olla riittävästi erilaisia avohuollon tukitoimia. Niiden tulisi olla tarpeeksi pitkäjänteisiä, jotta muutosta saadaan aikaan. Avohuollon tukitoimia tulisi saada yksilöllisesti lapsen ja perheen tarpeisiin. Niitä eivät saisi ohjata ulkoiset reunaehdot – kuten tiukat määräajat palveluissa tai organisaation asiakasohjausryhmien määrittelemät rajat. Avohuollon tukitoimien toteutumista tulisi valvoa vahvemmin aluehallintovirastossa, ja toisaalta tarvitsemme lisää kansallista seurantatietoa käytetyistä tukitoimista.

Pitkäjänteisellä, vaikka koko lapsuuden ajan kannattelevalla perhetyöllä voidaan ehkäistä huomattavasti kalliimpi sijoitus kodin ulkopuolelle. Meidän tulisi huolehtia paremmin tukitoimien intensiivisyydestä sekä siitä, että avohuollossa

voidaan työskennellä koko perheen kanssa. Kokonaisvaltaisia lastensuojelun avohuollon palveluita tulee olla paremmin saatavilla, ja toisaalta lapsen ja perheen lastensuojelun tuen tarve tulee tunnistaa ajoissa. Sosiaalihuoltolain muutoksen myötä on osittain käynyt niin, että lastensuojeluun ohjautuu entistä vaativampaa tukea tarvitsevia lapsia ja perheitä²⁶ ja kodin ulkopuoliseen sijoitukseen päädytään hyvin pian asiakkuuden alun jälkeen²⁷.

Lastensuojelua on kehitetty viime vuosina vahvasti systemisen toimintamallin mukaiseksi. Keskiössä on tiimin merkitys, suhdeperustaisuus ja asiakasperheen oma osallisuus. Systemisessä työotteessa lasten ja perheiden elämä nähdään laajana kokonaisuutena, jonka kaikki osat vaikuttavat toisiinsa.²⁸ Systemisen lastensuojelun toimeenpanoon ja juurruttamiseen lastensuojelun palveluissa tulisi tarjota enemmän kansallisia resursseja. Iso työskentelyn ja ajattelutavan muutos edellyttää pitkäjänteistä työtä ja panostusta toimeenpanoon²⁹ niin paikallisesti kuin kansallisesti.

Lastensuojelun kehittäminen tulisi integroida vahvemmin osaksi ammattilaisten perustyötä. Sosiaalihuoltolain 7 §:n mukaisesta rakenteellisen sosiaalityön³⁰ toteutumisesta tulisi huolehtia paremmin.

TÄRKEÄÄ!

Lastensuojelun asiakkuuksissa on suurta alueellista vaihtelua. Joissakin kunnissa avohuollon asiakkaita saattaa olla vain kaksi prosenttia, mutta joissakin kunnissa jopa yli kymmenen prosenttia vastaavasta ikäryhmästä.³¹

Suositus 5.

Lapsen omaa osallisuutta tulee vahvistaa

Lastensuojelun ensisijainen asiakas on lapsi, ja hänen näkemyksensä tulee selvittää kaikissa lastensuojelun vaiheissa. Lapsen näkemysten selvittämisen tulee tapahtua hänen etuaan ja oikeuksiensa toteutumista kunnioittavalla tavalla. Lapsen osallisuus ei saa riippua iästä; aivan pieneläkin on oikeus tulla nähdyksi ja kuulluksi. Lasten ja nuorten kokemuksia arjesta tulee selvittää riittävästi, ja heille tulee tarjota riittävästi tietoa heidän oikeuksistaan ja käytettävissä olevista oikeusturvakeinoista. Avohuollon aikana on huolehdittava, että lasten ja nuorten osallisuus toteutuu sekä heitä itseään koskevissa asioissa että oikeusturvakeinon saatavuudessa.

Osallisuuden toteutumisen varmistaminen

kuuluu keskeisesti lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän tehtäviin. Osallisuuden toteutuminen vaatii aikaa kohtaamiseen. Sosiaalityöntekijöille on taattava riittävät resurssit, jotta he voivat hoitaa tehtävänsä lainsäädännön velvoittamalla tavalla. Lasten osallisuuden takaaminen edellyttää työntekijöiltä vankkaa osaamista ja mahdollisuutta rakentaa luottamuksellisia suhteita. Lasten näkemysten huomioon ottaminen edellyttää lasten kanssa työskentelyä ja heidän kuulemistaan. Esimerkiksi systemisessä työskentelyssä lasten ja perheiden hyvä kohtaaminen korostuu, ja kohtaamisen myötä kasvaa myös asiakkaan osallisuus hänen omaan elämäänsä liittyvissä asioissa. Osallisuuden ylläpitäminen ja toteutuminen edellyttääkin toimivia rakenteita ja riittävästi aikaa, jotta lapsi tulisi entistä vahvemmin näkyväksi.

TÄRKEÄÄ!

Osallisuus on yksi YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen ja lastensuojelulain peruseriaatteista. Sen mukaan lapsella on oikeus osallisuuteen itseään koskevissa asioissa. Lapsella on oikeus saada tietoa, oikeus esittää mielipiteensä ja oikeus tulla kuulluksi.

Lastensuojelussa yli 12-vuotiaasta lasta on kuultava muodollisesti hallintolain 34 §:n edellyttämällä tavalla ja tätä nuoremman lapsen mielipide tulee aina selvittää häntä koskevia ratkaisuja tehtäessä.

LUE MYÖS!

Lapsi- ja perhekohtaiseen lastensuojeluun kuuluvat [sijaishuollon](#) ja [jälkihuollon](#) politiikkasuositukset.

LÄHTEET

1. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Lastensuojelun tilastot. Lastensuojelutilasto – THL (viitattu 14.6.2022)
2. Sosiaalihuoltolaki 13 § <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20141301#L1P5>
3. Itla. Kasvun tuki -sivusto. <https://kasvun-tuki.fi/uutiset/perheilla-on-oikeus-vai-kuttavaan-ja-varhaiseen-tukeen/>
4. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Lastensuojelun tilastot. <https://thl.fi/fi/tilastot-ja-data/tilastot-aiheittain/lapset-nuoret-ja-perheet/lastensuojelu/> lastensuojelu (viitattu 18.5.2022).
5. Lappalainen, M. Et Varvas, L. (2022) Keitit ovat perhesosiaalityön ja lastensuojelun avoimuuden asiakkaat? : Asiakkuuden kriteerien määrittäminen ammattilaisten perusteluissa palvelutarpeen arvioinnin yhteenvedoissa. Pro gradu -työ. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:tuni-202201191431>
6. Wilén, L. (2018) Kohtaamisia? – lastensuojelun arki työntekijöiden näkökulmasta. Mitä kuuluu lastensuojelu? -julkaisusarja osa 2. Verkkojulkaisu 4/2018. Helsinki: Lastensuojelun Keskusliitto. https://www.lskl.fi/materiaali/lastensuojelun-keskusliitto/mitakuuluulastensuojelu2_19.8.pdf
7. Owalgroup (2019) Lape-kärkihankkeen arviointi, loppuraportti 8.3.2019 https://stm.fi/documents/1271139/13111556/Loppuraportti+LAPE_arviointi+8.3.2019_final.pdf/3efbd6b7-c22f-ef66-b412-4b3b521d9512/Loppuraportti+LAPE_arviointi+8.3.2019_final.pdf.pdf
8. Lastensuojelun Keskusliitto (2022) Lapsuus on tässä ja nyt – Tehdään hyvinvointialueet heti lapsiystävällisiksi. Lastensuojelun Keskusliiton tavoiteohjelma hyvinvointialueille aluevaaleissa 2022. <https://www.lskl.fi/julkaisut/lapsuus-on-tassa-ja-nyt-lastensuojelun-keskusliiton-tavoiteohjelma-hyvinvointialueille/>
9. Heinonen, H.; Väisänen, A. Et Hipp, T. (2012) Miten lastensuojelun kustannukset kertyvät? Lastensuojelun Keskusliitto https://www.lskl.fi/wp-content/uploads/Miten_lastensuojelun_kustannukset_kertyvat.pdf
10. Sosiaalihuoltolaki 36 §
11. Sotkanet. www.sotkanet.fi
12. Lastensuojelulaki 25§ ja sosiaalihuoltolaki 35 §
13. Korpilahti, U; Kettunen, H; Nuotio, E; Jokela, S; Nummi, V Et Lillsunde, P. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2019:27. Väikivallaton lapsuus – toimienpidesuunnitelma lapsiin kohdistuvan väkivallan ehkäisystä 2020–2025 (valtioneuvosto.fi)
14. Puustinen-Korhonen, A. Lastensuojelun 2017 kuntakyselyn tuloksia. Kuntaliitto 2018. Microsoft PowerPoint – Lastensuojelun kuntakyselyn keskeisimmät tulokset _raportti 01022018_LIITE_.pptx [Vain luku] (kuntaliitto.fi)
15. Paasivirta, A. (toim.) (2019) Hyvää lastensuojelua, kiitos. Lastensuojelun Keskusliiton verkkojulkaisu 5/2019. <https://www.lskl.fi/julkaisut/hyvaa-lastensuojelua-kiitos/>
16. Hallituksen esitys HE 170/2021. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi lastensuojelulain 13 b §:n muuttamisesta. https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/HallituksenEsitys/Sivut/HE_170+2021.aspx
17. Malja, M. Et Puustinen-Korhonen, A. Et Petrelius, P. Et Eriksson, P. (2019) Lastensuojelun laatusuositus. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2019:8. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-4067-3>
18. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (2022) Suojelu NYT! Lastensuojelun asiakasmitoituksen vaikutukset. Verkkosivut. <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/suojelu-nyt-lastensuojelulain-asiakasmitoituksen-vaikutukset> (viitattu 12.5.2022)
19. Wilén, L. (2018) Kohtaamisia? – lastensuojelun arki työntekijöiden näkökulmasta. Mitä kuuluu lastensuojelu? -julkaisusarja osa 2. Verkkojulkaisu 4/2018. Helsinki: Lastensuojelun Keskusliitto. https://www.lskl.fi/materiaali/lastensuojelun-keskusliitto/mitakuuluulastensuojelu2_19.8.pdf
20. Paasivirta, A. Et Pitkänen, M. (2021) Lastensuojelun mahdollistajat – Selvitys lähijohtamisen sisällöstä ja merkityksestä. Lastensuojelun Keskusliiton verkkojulkaisu 5/2021. <https://www.lskl.fi/julkaisut/lastensuojelun-mahdollistajat-selvitys-lahijohtamisen-sisallosta-ja-merkityksesta/>
21. Tiili, A. Et Kuokkanen, J. (2021) Lapsen vuoksi – Lastensuojelun laitoshoidon vetovoimatekijät ja alalta työntävät tekijät. Lastensuojelun Keskusliiton verkkojulkaisu 2/2021. <https://www.lskl.fi/julkaisut/lapsen-vuoksi/>
22. Yliruka, L. Et Petrelius, P. Et Alho, S. Et Jaakola, A-M. Et Lunabba, H. Et Remes, S. Et Keränen, S. Et Teiro, S. Et Terämä, A-M. (2020) Osaaminen lastensuojelun sosiaalityössä: Esitys asiantuntijuutta tukevas- ta urapolkumallista. Työpäperi 36/2020.
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-571-1>
23. Paasivirta, A. (toim.) (2019) Hyvää lastensuojelua, kiitos. Lastensuojelun Keskusliiton verkkojulkaisu 5/2019. <https://www.lskl.fi/julkaisut/hyvaa-lastensuojelua-kiitos/>
24. Paasivirta, A. (toim.) (2019) Hyvää lastensuojelua, kiitos. Lastensuojelun Keskusliiton verkkojulkaisu 5/2019. <https://www.lskl.fi/julkaisut/hyvaa-lastensuojelua-kiitos/>
25. Wilén, L. (2018) Miten lastensuojelun vyyhti puretaan? Mitä kuuluu lastensuojelu? -julkaisusarja osa 3. Verkkojulkaisu 5/2018. Helsinki: Lastensuojelun Keskusliitto. https://www.lskl.fi/materiaali/lastensuojelun-keskusliitto/mitakuuluu3_19.8.pdf
26. Tiili, A. Et Kuokkanen, J. (2021) Lapsen vuoksi – Lastensuojelun laitoshoidon vetovoimatekijät ja alalta työntävät tekijät. Lastensuojelun Keskusliiton verkkojulkaisu 2/2021. <https://www.lskl.fi/julkaisut/lapsen-vuoksi/>
27. esim. Haapala, M. (2020) Välittömässä vaarassa – nuorten kiireellisten sijoitusten taustatekijät, tavoitteet ja vaikuttavuus lastensuojelun asiakirjoissa. Pro Gradu – Itä-Suomen yliopisto. <http://urn.fi/urn:nbn:fi:uef-20200028>
28. Fagerström, K. (2016) Ihmissuhteita rakentava ja ylläpitävä lastensuojelu: Hackney malli ja systeeminen käytäntö lastensuojelutyössä. Työpäperi 2016_042. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-302-778-7>
29. Isokuortti, N. Et Aaltio, E. (2020) Fidelity and influencing factors in the Systemic Practice Model of children's social care in Finland. Children and Youth Services Review, volyme 119, <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2020.105647>
30. Sosiaalihuoltolaki 7§
31. Sotkanet 2019 <https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/index>

LISÄTIETOJA

Annikka Paasivirta,
erityisasiantuntija
Lastensuojelun Keskusliitto
annukka.paasivirta@lskl.fi
040 647 2515

Jonna Lindqvist
erityisasiantuntija
Lastensuojelun Keskusliitto
jonna.lindqvist@lskl.fi
040 3503 887